

**Brüssel, 23. oktoober 2025
(OR. en)**

14416/25

COPS 528	CSC 536
POLMIL 323	ECOFIN 1406
INDEF 124	UEM 511
EUMC 377	COEST 764
HYBRID 130	ESPACE 70
PROCIV 131	POLMAR 66
IND 454	CYBER 295
MAP 96	TRANS 490
COMPET 1061	PESCO 19
FISC 287	CFSP/PESC 1517
FIN 1244	CSDP/PSDC 636
EDA	

SAATEMÄRKUSED

Saatja:	Euroopa Komisjoni peasekretär, allkirjastanud Martine DEPREZ, direktor
Saaja:	Thérèse BLANCHET, Euroopa Liidu Nõukogu peasekretär
Komisjoni dok nr:	JOIN(2025) 27 final
Teema:	ÜHISTEATIS EUROOPA PARLAMENDILE, EUROOPA ÜLEMKOGULE JA NÕUKOGULE Tegevuskava „Hoidmaks rahu – kaitsevalmidus 2030“

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele dokument JOIN(2025) 27 final.

Lisatud: JOIN(2025) 27 final

EUROOPA
KOMISJON

LIIDU VÄLISASJADE
JA JULGEOLEKUPOLIITIKA
KÕRGE ESINDAJA

Brüssel, 16.10.2025
JOIN(2025) 27 draft

**ÜHISTEATIS EUROOPA PARLAMENDILE, EUROOPA ÜLEMKOGULE JA
NÕUKOGULE**

Tegevuskava „Hoidmaks rahu – kaitsevalmidus 2030“

1. Sissejuhatus

See, mida Euroopa ja selle liikmesriigid käesoleva kümnendi teises pooles ette võtavad, kujundab Euroopa julgeolekupildi kogu järgnevaks sajandiks. 2030. aastaks peab Euroopal olema välja kujunenud piisavalt tugev kaitsepositsioon, mis võimaldaks vastaseid usutavalt heidutada ja astuda vastu igasugusele agressioonile. **Et saavutada 2030. aasta kaitsevalmiduse eesmärk, peab Euroopa alustama tegutsemist kohe praegu.** Seepärast kutsusid ELi riigipead ja valitsusjuhid juunis toimunud Euroopa Ülemkogu kohtumisel komisjoni ja kõrget esindajat üles esitama tegevuskava, et 2025. aasta oktoobri kohtumisel oleks võimalik vaadata läbi valge raamatu valdkonnas tehtud edusammud ning arutada, millised võiksid olla kaitsevalmiduse eesmärgi täitmisel järgmised sammud.

Tegevuskavas on valge raamatu ideed ja Euroopa Ülemkogu suunised esitatud selgete eesmärkide, tulemustega seotud kuupäevaliste vahe-eesmärkide ja edusamme mõõta võimaldavate näitajate kujul. Et koondada tähelepanu valdkondadele, kus olukord on kõige pakilisem, pannakse ette Euroopa juhtalgatused, mille puhul on võetud arvesse rahvusvahelisi kohustusi ja NATO eesmärgi.

Kaitsevalmidus eeldab **nüüdisaegse sõjapidamise jaoks vajalike võimete** arendamist ja soetamist. See tähendab, et Euroopa peab looma kaitsesektori tööstusbaasi, mis annaks talle strateegilise eelise ja vajaliku sõltumatuse. Samuti nõuab see valmisolekut teha keerulistel aegadel tipptasemel innovatsiooni ja arendada kiiret masstootmist.

Ohud kasvavad ja **ohupilt kujuneb ringi** – et sellega kohaneda ja toime tulla ja selleks ettevalmistusi teha, peavad Euroopa ja liikmesriigid jõupingutusi kiirendama ja suurendama. Nende muutuste lähtekohaks on Venemaa provotseerimata ja täiemahuline Ukraina-vastane sõjaline agressioon, mis on jõudnud jõhkru ja vägivalda poolest uuele tasemele. Sagenenud on hoolimatud provokatsioonid ja hübriidsõjategevus liikmesriikide vastu, näiteks küberründed ja õhuruumi rikkumised. Venemaa on oma majanduse ja ühiskonna militariseerinud. 2025. aastal ületab selle avalikustatud kaitse-eelarve 7 % SKPst. Julgeolekule ja riigikaitsele on ette nähtud ligikaudu 40 % 2025. aasta eelarvest. **Lähitulevikus kujutab selline militariseeritud Venemaa Euroopa julgeolekule püsivat ohtu.**

Euroopa kaitsevalmidus peab tuginema 360 kraadi lähenemisviisile ja lähtuma laiemast ülemaailmsest olukorrast. Ei tohi pöörata pead ära muudest piirkondadest lähtuvate ohtude eest. Senine rahvusvaheline kord on seatud kahtluse alla. Euroopa vahetus ja laiemas naabruses, aga ka kaugemal tiheneb strateegiline konkurents. Pingekoldeid tekitab juurde kõikjal maailmas: Gaza ja Lähis-Ida kõrval kõeb ja hõõgub mitmeid avalikke ja varjatud konflikte Aafrikas, ent pinged suurenevad ka Aasia ja Vaikse ookeani piirkonnas ning Arktikas. Üha enam sekkuvad autoritaarsed riigid ELi ühiskonda ja majandusse. Traditsioonilised liitlased ja partnerid on nihutamas oma tähelepanu maailma teistesse piirkondadesse. Peale kõige muu tuleb ELil hakkama saada ka horisontaalsete ohtudega, nagu terrorism, massihävitusrelvade levik ja kliimamuutuste julgeolekualased tagajärjed.

Et tagada rahu heidutuse abil, tuleb Euroopa kaitsepositsioon ja -võimed kujundada vastavaks tulevastele lahinguvajadustele, võttes arvesse sõjapidamise muutuvat iseloomu. Lahinguväljal annab edaspidi eelise kahesuguse kasutuse põhine tehnoloogiline innovatsioon ja lahenduste pidev täiustamine, mis võimaldab relvasüsteemide kiiret ja ulatuslikku kasutuselevõttu. Tugevuse ja sõltumatuse annab see, kui arendada välja

omaenda tehnoloogia, eelkõige tänapäevase sõjapidamise kriitilise tähtsusega süsteemide valmistamiseks, nagu droonid, satelliidid ja isejuhtivad sõidukid. Jätkuvalt moodustab Euroopa esimese kaitseliini **Ukraina**, mis on Euroopa kaitse- ja julgeolekustruktuuri lahutamatu osa, ning EL jätkab Ukraina toetamist ja tihedamat koostööd temaga.

Et Euroopa territoriaalset terviklikkust ja suveräänsust ähvardavatele ohtudele oleks võimalik reaalajas reageerida, **peavad liikmesriigid kiiresti saavutama sõltumatu ja koostalitleva strateegilise suutlikkuse**, töötades selle välja ja hallates seda ühiselt. EL ja selle liikmesriigid peavad võtma ise vastutuse oma kaitse ja julgeoleku eest ning olema võimalised tegutsema sõltumatult, tuginemata liigselt teistele. Tihedas koostöös NATOga tuleb ELil ja liikmesriikidel anda oma panus ülemaailmsesse ja Atlandi-ülesesse julgeolekusse. Kui Euroopa suudab tagada omaenese kaitse, suudab ta paremini koordineerida oma tegevuse NATOs ja anda Atlandi-ülesesse allianssi õiglase panuse. Atlandi-ülesed suhted jäävad ELi julgeoleku möödapääsmatuks komponendiks ning kõigis käesolevas tegevuskavas käsitletud valdkondades on ELi ja NATO koostööl tähtis koht. Tagada tuleb võimalikult suur sidusus ja vastastikune tugevdamine, vältides samas tarbetut dubleerimist.

Sealjuures tuleks tugineda juba alustatud tööle. **Aastakümneid väldanud komme jätta kaitsevaldkond alarahastuks on jäänud Euroopas seljataha.** Liikmesriigid suurendasid kaitse-eelarvet 2021. aasta 218 miljardilt eurolt 2024. aastaks 343 miljardi euronile ning 2025. aastal ulatub see prognoosi kohaselt 392 miljardi euronile. Kaitseinvesteeringuteks eraldati 2024. aastal 106 miljardit eurot, mis märgib 42 % tõusu, ning uue varustuse hanked küündisid 88 miljardi euronile. Ette on pandud uusi ELi vahendeid, nagu Euroopa kaitsetööstuse programm, ning kaitsevalmidust käsitlevas valges raamatus on esitatud uus strateegiline raamistik. Kavaga „ReArm Europe“ kaasatakse kaitsevaldkonda kuni 800 miljardit eurot, sealhulgas selliste uute rahastamisvahendite kaudu nagu Euroopa julgeolekumeetmete rahastamisvahend. 2025. aasta juunis toimunud NATO tippkohtumisel võtsid liitlased kohustuse tõsta 2035. aastaks kaitsekulutuste tase 3,5 %-ni SKPst, mis nõuab järgmisel kümnendil püsivaid kulutusi vähemalt tasemel 288 miljardit eurot aastas. Sellised suuremad kulutused peavad ühtlasi aitama tuua Euroopasse töökohti ning edendada innovatsiooni ja konkurentsivõimet.

Liikmesriigid on oma riiklikus julgeolekus ja riigikaitstes suveräänsed ja nii see jääb ka edaspidi. Neil tuleb endal kindlaks määrata oma võimetega seotud eesmärgid, mis on vajalikud nende riiklike relvajõudude valmisoleku tagamiseks, et nad saaksid täita oma strateegilisi ja sõjalisi missioone, sealhulgas NATO raames. Igauhe riiklikud eesmärgid ja nende saavutamise ajakava on suveräänne otsus.

Samas nõuab keerukas ohumaastik, et liikmesriigid tegutseksid koos ega killustaks jõupingutusi koordineerimata riiklike algatuste vahel. Endiselt tehakse vähem kui 50 % kaitseotstarbelise varustuse hangetest ELis ja valdavalt riiklikul tasandil, samas kui Euroopa-väliste tarnijate turuosa on suurenenud.

Kindlasti on vaja investeerida rohkem, teha seda ühiselt ja suunata investeeringud Euroopa majandusse.

2. Mida tähendab kaitsevalmidus?

Täielik kaitsevalmidus tähendab seda, et liikmesriikide relvajõud on valmis mis tahes kaitsekriisiks, sealhulgas intensiivseks sõjapidamiseks, suutes seda ennetada ja sellele

reageerida. Selleks on vaja korralikult varustatud ja piisavate ressurssidega relvajõude, mis on sidusad ja koostalitlusvõimelised, piisavat väljaõpet ja sõjalise jõu kasutamise doktriini.

Lühidalt öeldes nõuab Euroopa kaitsevalmidus seda, et tuleb saavutada liikmesriikide poolt, muu hulgas NATO raames, võetud kohustuste kohased võime-eesmärgid.

Selleks vajab Euroopa ka tugevat, kerkset ja uuenduslikku tööstus- ja tehnoloogiabaasi. Selleks on omakorda vaja kohast õigusraamistikku, kogu maailmajagu hõlmavat turgu, paremat sõjaväelist liikuvust, rohkem innovatsiooni ja oskusi ning liitlaste ja partneritega ühist laiendatud kaitsepartnerluste võrgustikku. Laiemas plaanis nõuab kaitsevalmidus ka tugevat ja soodsalt meelestatud tsiviilkeskkonda, mille aluseks on ühiskondlik kerksus, hästi ettevalmistatud ja informeeritud kodanikud ning tõhustatud tsiviil-sõjaline koostöö¹. Ehkki käesolev tegevuskava keskendub eelkõige kaitsevõimetele, käsitletakse selle kõrval ka Euroopa kaitsevalmiduse muid olulisi tingimusi.

Kaitsevalmidus hõlmab korraga tööd, mida liikmesriigid teevad riiklikul, rahvusvahelisel ja ELi tasandil, ning protsesse, mille komisjon on käivitanud käimasolevate ja uute kaitsealaste vahendite kaudu.

3. Euroopa võimepuudujääkide kaotamine 2030. aastaks: peamised sammud ja vahe-eesmärgid

Kaitsevalmiduse seisukohast on esmatähtis tagada, et Euroopal oleks koguspektri kaitsevõime, mis võimaldaks ära hoida igasuguse agressiooni ning kaitsta maa-, õhu- ja merepiiri, aga ka küber- ja kosmosevõrke ning küber- ja kosmosevara. Liikmesriigid on kindlaks määranud järgmised **esialgsed prioriteetsed võimevaldkonnad**:

Liikmesriikide operatiivvajaduste kindlaksmääramine ja jälgimine

Ühise kaitsevalmiduse eesmärgi saavutamine 2030. aastaks nõuab süsteemset tegutsemist. Samuti on vaja saavutada sõjaliste võimete maksimaalne koostalitlusvõime ja vastastikune täiendavus. ELi sõjaline staap (ELSS) koostab praegu salastatud ülevaadet liikmesriikide võimete ja eesmärkide hetkeseisust. See hõlmab prioriteetseid võimevaldkondi ning selles võetakse arvesse NATO eesmärgid ja Ukraina vajadusi. Ülevaates esitatakse üldised

¹ Seepärast täiendab käesolevat tegevuskava ELi kriisivalmiduse strateegia (JOIN(2025) 130: Ühisteatis ELi kriisivalmiduse strateegia kohta, 26. märts 2025).

kvantitatiivsed andmed kõigis sõjaliste operatsioonide valdkondades, sealhulgas maakaitstes, esinevate võimelünkade kohta.

Ülevaadet ajakohastatakse igal aastal ja seda kasutatakse kaitseküsimuste iga-aastasel kooskõlastatud läbivaatamisel, mille valmistab ette Euroopa Liidu sõjalise staabi kaasabil Euroopa Kaitseagentuur (EDA) Sellega luuakse ühenduspunkt sõjaliste võimete lünkade analüüsi ning hangete ja arendustegevuse prioriteetsete võimevaldkondade vahel. Kaitsejõudude juhatajad vaatavad analüüsi salastatud tulemused korrapäraselt läbi, et suunata liikmesriikide relvastus- ja võimejuhtide edasist tööd pakutud lahenduste kallal. Seetõttu on vaja, et liikmesriigid jätkaksid oma eesmärkide ja edusammude kohta ELi sõjalisele staabile koondteabe jagamist. Kuigi see teave on salastatud, võimaldab see jälgida 2030. aasta kaitsevalmiduse tegevuskava alusel tehtavaid ühiseid edusamme.

Sellele protsessile tuginedes esitavad komisjon ja kõrge esindaja igal oktoobris toimuval Euroopa Ülemkogu kohtumisel iga-aastase kaitsevalmiduse aruande. Selles keskendutakse kokkulepitud prioriteetsete võimevaldkondade ELi tasandi koondolukorrale ja muudele käesolevas tegevuskavas käsitletud küsimustele. Aruandes antakse ülevaade käesolevas tegevuskavas esitatud peamiste näitajate alusel tehtud ühistest edusammudest ning selle üle konsulteeritakse liikmesriikidega. Aruanne võimaldab riigijuhtidel vaadata läbi ühised edusammud ja anda strateegilisi suuniseid kaitseküsimuste koosseisus kogunevas välisasjade nõukogus peetavateks kaitseministrite aruteludeks.

Võimearendus liikmesriikide võimekoalitsioonide kaudu

Euroopa kaitsevalmiduse seisukohast on kõige olulisem kõrvaldada praegused kriitilised võimelüngad, arendades ja hankides kaitsevõimeid kõigis kokkulepitud prioriteetsetes valdkondades.

Selleks peaksid liikmesriigid kiiresti lõpule viima käimasoleva liikmesriikide võimekoalitsioonide moodustamise. Nad peaksid kindlaks määrama, millised liikmesriigid milliste lünkadega tegelevad, ning leppima kokku iga koalitsiooni juhtimises, juhtivate ja kaasjuhtivate riikide ülesannetes ning võime-eesmärkides ja nende saavutamiseks käivitatavates koostööprojektides. Nendes koalitsioonides jäävad liikmesriigid oma rolli ja panuse üle otsustamisel alati suveräänseks. Iga võimekoalitsioon peaks Euroopa Kaitseagentuuri juhitud prioriteetsete valdkondade tegevuskavade² põhjal seadma konkreetsed eesmärgid ja määrama kindlaks vastava ajakava.

Võimekoalitsioonid peaksid jääma avatuks teistele liikmesriikidele, kes soovivad hiljem ühineda. Julgustada tuleks kaasjuhtimise kasutamist, et tagada liikmesriikide isevastutus ja asjakohane koormuse jagamine. Iga koalitsioon võib kasutada üht või mitut Euroopa kaitsetööstuse programmi raames pakutavat vahendit,³ mille alusel käivitada ELi sihttoetus juhtprojektidele ja võimalikele uutele alalise struktureeritud koostöö projektidele. Koalitsioonide tööd lihtsustaks horisontaalsed suunised juhtivate riikide ülesannete, kaasjuhtide vaheliste suhete (kui see on tarvilik), liikmesuse, rakenduskava, ELi asutustega sisseseatavate suhete ja aruandlusmehhanismi kohta.

² Kõigi ELi võimearendusprioriteetide raames (novembris 2023) kindlaks määratud 22 valdkonna kohta on loodud oma tegevuskava.

³ Nt Euroopa ühishuvi pakkuv kaitseprojekt või Euroopa relvastusprogrammi koostööstruktuurid, kui need on loodud.

Nii palju kui võimalik, tuleks kasutada olemasolevaid protsesse. Võimekoalitsioonide loomise hõlbustamisel on keskne koht liikmesriikide juhatusel tegutseval Euroopa Kaitseagentuuril, eelkõige võimete eksperdirühmade kaudu. Sealjuures tuleks aluseks võtta ka ELi sõjalises staabis võimelünkadega tehtud töö. Komisjon tagab selle, et koalitsioonide tegevus on kooskõlas ELi rahastamisvahendite ja poliitikaga. Kaitseküsimuste koosseisus kogunev välisasjade nõukogu annab poliitilisi suuniseid. Olukorra kiireloomulisuse tõttu peaksid liikmesriigid andma nõukogule aru 2026. aasta alguseks.

Uue **Euroopa julgeolekumeetmete rahastamisvahendi** ning muude ELi ja riiklike vahendite kiire kasutuselevõtt aitab tagada koalitsioonide kõige olulisemate võimete õigeaegse hankimise, mis tuleks teha võimaluse korral ühiselt. See nõuab kiiret tegutsemist, kuna **Euroopa julgeolekumeetmete rahastamisvahendi määruses** on sätestatud lühikesed tähtajad, millest tuleb kinni pidada, et püsida 2030. aasta eesmärgi saavutamise tempos.

Tähtis küsimus on see, mil määral saavad liikmesriigid kooskõlastada vajadusi, koondada nõudlust ja korraldada **ühishankeid**. Kaitsevaldkonna hanked tehakse endiselt valdavalt riiklikul tasandil. See toob kaasa killustatuse, kulude kasvu ja puuduliku koostalitlusvõime. 2007. aastal leppisid liikmesriigid kokku, et 35 % kaitseinvesteeringutest eraldatakse ühishangete tegemiseks⁴. Ent tegelikult jääb ühishangete maht alla 20 %. Kuna nõudluse koondamine ja mastaabisääst aitavad suurendada Euroopa kaitsetööstuse tootmisvõimsust ja edendada koostalitlusvõimet, on **kaitseinvesteeringute üha ulatuslikum suunamine ühishangetesse** kaitsevalmiduse võtmeteguriks. Euroopa tasandi nõudluse koondamine vähendab ka kulusid, sest hoiab ära üksteise ülepakkumise liikmesriikide vahel ja parandab nende üldist ostujõudu. Samuti suurendab see mastaabiefekti ja aitab kaasa käimasolevatele jõupingutustele kindlustada ja tugevdada ühiselt peamisi tootmissõlmi ja tarneahelaid.

Eesmärgid

Tehakse ettepanek, et liikmesriigid täidaksid 2030. aastaks ühiselt võimelüngad. Lisaks peaks ühishangete osakaal liikuma kokkulepitud 35 % eesmärgi poole ja Euroopa kaitsesektori tehnoloogilisele ja tööstuslikule baasile tuginedes tehtud kaitseinvesteeringud peaksid moodustama vähemalt 55 % koguinvesteeringutest.

Vahe-eesmärgid

1. Luua kõigis prioriteetsetes valdkondades võimekoalitsioonid, otsustada juhtivate ja kaasjuhtivate riikide ülesannete ning vastavate 2030. aasta rakenduskavade üle – 2026. aasta esimeseks kvartaliks
2. Koguda esialgseid andmed ELi kaitsetööstuse suutlikkuse kohta prioriteetsetes võimevaldkondades, vajaduse korral komisjoni toetusel – 2026. aasta keskpaigaks
3. Käivitada projektid kõigis prioriteetsetes valdkondades – 2026. aasta esimeses pooles
4. Korraldada vähemalt 40 % kaitsesektori hangetest ühishangetena – 2027. aasta lõpuks
5. Tagada prioriteetsetes valdkondades kriitiliste võimelünkade kõrvaldamiseks projektide, lepingute ja rahastuse olemasolu – 2028. aasta lõpuks

⁴ Kokkulepe tehti Euroopa Kaitseagentuuri raames. 2017. aastal muutus see alalise struktureeritud koostöö raames siduvamat laadi kohustuseks.

6. Saada kätte kõik Euroopa julgeolekumeetmete rahastamisvahendi kaudu rahastatud hanked, mis aitavad kõrvaldada kõik prioriteetsete valdkondade võimelüngad – 2030. aasta lõpuks

Näitajad

Tehakse ettepanek, et iga-aastases kaitsevalmiduse aruandes vaadeldaks prioriteetsete võimevaldkondade kaupa ELi ühiste sõjaliste võimelünkade arengut (võrreldes eelmise aastaga) ning igas prioriteetses valdkonnas käivitatud projektide ja hangitud võimete arvu, tuginedes ELi sõjalise staabi ja Euroopa Kaitseagentuuri esitatud teabele.

4. Euroopa kaitsevalmiduse juhtalgatused

Kuigi edusamme on vaja teha kõigis kaitsevõime valdkondades, on tungiv vajadus investeerida ulatuslikult ja koordineeritult üleeuroopalistesse projektidesse, mis Euroopat nende pakiliste ohtude eest tervikuna kaitsevad.

Seepärast teevad komisjon ja liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ettepaneku **Euroopa kaitsevalmiduse esialgsete juhtalgatuste** kohta, mis on oma olemuselt üleeuroopalised. Need toovad kasu Euroopa kui terviku julgeolekule ja tugevdavad üksteist vastastikku: **Euroopa droonikaitse algatus**, **idatiiva seire**, **Euroopa õhukilp** ja **Euroopa kosmosekilp**.

Juhtalgatustega saavad liituda kõik osaleda soovivad liikmesriigid. Juhtalgatused on valdkonnaülesed ja nõuavad tegutsemist mitmes võimevaldkonnas ja sektorites, mis ei tegele kitsalt kaitseküsimustega. Eriti olulisel kohal on elutähtsa taristu kaitse, piirihaldus ja sisejulgeolek.

Nii nende juhtalgatuste kui ka võimalike täiendavate algatuste üle (nt kübervaldkonnas, merenduses jne) teevad otsuse liikmesriigid. Nemad on nende algatuste eestvedajaks, leppides kokku konkreetsetes eesmärkides, ülesannete jaotuses, riigieelarve vahendite eraldamises ja selles, milline on eesmärkide saavutamiseks kõige sobivam raamistik.

Seevastu komisjon tegutseb vahendajana ja pakub ühtse kontaktpunkti teenust, mille abil anda liikmesriikidele tehnilist abi ja nõu selle kohta, kuidas siduda riiklikud meetmed komisjoni kasutusel olevate töövahendite ja rahastusvõimalustega (sealhulgas piirkondlikud fondid), tagades samal ajal eri töösuundade vahel sidususe ja järjepidevuse. Kõrge esindaja annab Euroopa välisteenistuse, ELi sõjalise staabi ja Euroopa Kaitseagentuuri kaudu liikmesriikidele nõu ning tagab selle, et juhtalgatused ühilduks kokku lepitud prioriteetsete võimevaldkondadega, vastaksid pikaajalistele suutlikkuse arendamise eesmärkidele ja oleks kooskõlas NATO sõjaliste plaanidega.

Osalevad liikmesriigid peaksid komisjoni, kõrge esindaja ja teiste ELi osalejate, sealhulgas Euroopa Kaitseagentuuri toetusel leppima 2026. aasta kevadeks kokku asjakohases koordineerimiskorras. Iga juhtalgatuse rakendamisel tehtud edusamme vaadeldakse iga-aastases kaitsevalmiduse aruandes.

Euroopa droonikaitse algatus ja idatiiva seire

Hiljutised korduvad ELi liikmesriikide õhuruumi rikkumised näitavad, et ELil on kiiresti vaja luua paindlik, kiirelt reageeriv ja tipptasemel mehitamata õhusõidukite tõrje võime. Kuigi esmajoones seisavad Venemaalt ja Valgevenest lähtuva ohuga silmitsi liikmesriigid,

mis asuvad ELi idapiiril, siis hiljutised vahejuhtumid näitavad, et ohtu võivad sattuda ka kõik teised liikmesriigid.

Euroopa droonikaitse algatus kavandatakse 360 kraadi lähenemisviisi kohaselt, et luua mitmekihiline, kõrgel tehnoloogilisel tasemel droonitõrje süsteem, millel on koostalitlusvõimelised droonide avastamise, seire ja neutraliseerimise komponent. Samuti tuleb selles droonitehnoloogiat kohandada täppisrännakute jaoks, et saavutada suutlikkus tabada maapealseid sihtmärke. Droonitõrje peaks olema liikmesriikide vahel täielikult koostalitlusvõimeline ja ühendatud, tagades Euroopa olukorrateadlikkuse ja suutlikkuse tegutseda üheskoos ja kindlustada koos NATOga elutähtsa taristu turvalisus.

Euroopa droonitõrjevõime arendamisel tuleks tugineda Ukrainast saadud õppetundidele, mille kohaselt on esmatähtis drooni- ja droonitõrje ökosüsteemide innovatiivsus, tootmise seotus teadus- ja arendustegevusega, võimekus toodangu mahtu suurendada ja pidev tehnoloogiline areng. Euroopal on hea võimalus õppida sellest, kuidas Ukraina on korraldanud militaar tehnoloogia innovatsiooni, ning tugineda oma tegevuses drooniliidule, mis on kavas Ukrainaga sõlmida. Droonitõrjevõrgustik peab olema kohandatav tsiviilsõjaliseks koostööks ja kahesuguseks kasutuseks ning võimaldama tegeleda ka kaitsega mitteseonduvate ohtude ja muude ELi piiridel eettulevate ohuolukordadega. See hõlmab piiri- ja elutähtsa taristu kaitset, aga ka rahvusvahelise organiseeritud kuritegevuse ja rände relvana kasutamise tõkestamist.

Idatiiva seire juhtalgatuse põhikomponendiks on droonitõrjevõime, kuid sellega suurendatakse idapiiril asuvate liikmesriikide suutlikkust tulla toime mitmesuguste ohtudega, sealhulgas hübriidoperatsioonide, Venemaa varilaevastiku ja relvastatud agressiooni ohuga. Sellega tugevdatakse ELi idaosas nii maismaa-, õhu- kui ka merepiiri, aidates kaasa kogu liidu julgeolekule.

Idatiiva seire raames lõimitakse õhukaitse- ja droonitõrjesüsteemid maapealsete kaitsesüsteemidega, meresõidu turvalisuse tagamisega Läänemerel ja Mustal merel ning olukorrateadlikkuse parandamise süsteemidega, samuti sisejulgeoleku tagamise ja piirihaldusega. Idatiiva seire tuleks täielikult kooskõlastada ELi Musta mere merendusjulgeoleku keskuse ja NATO lõimitud juhtimisstruktuuriga ning see peaks täiendama operatsiooni „Eastern Sentry“, Balti õhuturbemissiooni ja liitlaste suurendatud kohaolu. Selle raames arendatakse võimalikult kiiresti välja elemendid, mis lõimitakse laiendatud kujul laiemasse Euroopa tasandi projekti.

Eesmärgid

Tehakse ettepanek luua terviklik Euroopa piirikaitsevõime, mis tuleks varustada mitmedomeenilise seiresüsteemi, drooni- ja droonitõrjevõime, elektroonilise võitlusvõime ja täppisrännakusüsteemidega ning millel peaks olema operatsioonide paindliku koordineerimise suutlikkus. Kõik see toimub tihedas koostöös NATOga ja täiendab tema piirkondlikke maakaitsekavasid. Euroopa kaitse tugevdamisel peaks idatiiva seire hõlmama kõiki ELi idapiiri ääres asuvaid liikmesriike ning peamiselt tuleks tähelepanu pöörata maa- ja merepiirile Venemaa ja Valgevenega.

Vahe-eesmärgid

1. Euroopa Ülemkogu kiidab heaks Euroopa droonikaitse algatuse ja idatiiva seire kui prioriteetsed juhtalgatused – 2025. aasta lõpuks

2. Käivitatakse Euroopa droonikaitse algatus ja idatiiva seire – 2026. aasta esimene kvartal
3. Esimesed hanked Euroopa kaitsetööstuse programmi alusel toodangu suurendamiseks ja ühishangete edendamiseks. Juhtalgatuste hulka kuuluvate projektide esimesed eelmaksed julgeolekumeetmete rahastamisvahendi raamistikus – 2026. aasta esimene kvartal
4. Euroopa droonikaitse ja idatiiva seire esialgne võime – 2026. aasta esimene kvartal
5. Euroopa droonikaitse toimib täielikult – 2027. aasta lõpuks
6. Idatiiva seire toimib – 2028. aasta lõpuks

Kuigi idatiiva seire ja Euroopa droonikaitse on kõige pakilisemad algatused, tuleks ühtlasi kiirendada tööd **Euroopa õhukilbi** väljatöötamiseks, et saavutada liikmesriikide jaoks lõimitud mitmekihiline õhu- ja raketikaitse, mis oleks täielikult koostalitlusvõimeline NATO juhtimissüsteemiga, aga ka **Euroopa kosmosekilbi** väljatöötamiseks, et tagada kosmosevarade ja -teenuste kaitse ja kerksus.

Euroopa õhukilp

Lõimitud **Euroopa õhukilbi** juhtalgatusega hakatakse kaitsma liikmesriikide õhuruumi ja riiklikke funktsioone. ELi programmide alusel antava toetusega aidatakse liikmesriikidel luua lõimitud mitmekihiline õhu- ja raketikaitsekilp, mille juurde kuuluvad asjakohased andurid, mis toimivad kõigi õhuohtude puhul ja on täielikult koostalitlusvõimelised NATO juhtimissüsteemiga. See aitab liikmesriikide relvajõududel vähendada sõltuvust ja toetada liitlasi nende NATO eesmärkide saavutamisel.

Eesmärk

Tehakse ettepanek luua Euroopa õhukilp, mis hõlmab kogu õhu- ja raketikaitse spektrit ning on täielikult koostalitlusvõimeline NATO juhtimissüsteemi ja doktriiniga.

Vahe-eesmärgid

1. Euroopa Ülemkogu nimetab Euroopa õhukilbi prioriteetseks juhtalgatuseks – 2025. aasta lõpuks
2. Käivitatakse Euroopa õhukilp – 2026. aasta teine kvartal
3. Euroopa Kaitsefondi ja Euroopa kaitsetööstuse programmi tööprogrammides seatakse õhu- ja raketikaitsega seotud meetmed esmatähtsale kohale – 2026. aasta lõpuks

Euroopa kosmosekilp

Euroopa kosmosekilp on oluline tegur, et suurendada liikmesriikide kaitsevõimet ja tagada üha kasvavate ohtude kontekstis **kosmosevarade ja -teenuste kaitse ja kerksus** ning saavutada 2030. aastaks ELi kosmosesüsteemide toel riiklikele ja kommertskosmosevaradele rajatud kaitsevalmidus. Raketikaitsekilp täiendab ELi kahesuguse kasutusega kosmosealast suutlikkust, mille raames pakutakse kõigile liikmesriikidele kasulikke valitsemissektori teenuseid järgmistes aspektides: positsioneerimine, navigeerimine ja ajamääramine Galileo programmi avaliku reguleeritud teenusega, georuumiline luure Maa seire valitsemissektori teenusega ja turvaline side IRIS²-ga. Samuti motiveerib see liikmesriike koos suveräänseid võimeid arendama. Sellega edendatakse riikide koostalitlusvõimelise kaitsevõime arendamist, keskendudes eelkõige Galileol põhinevatele seadmetele, kosmoseteadlikkusele, signaalide tahtliku

segamise ja võltsimise vastastele meetmetele ning kosmosepõhiste operatsioonidele ja teenustele, milles Euroopal on selgeid puudujääke ja sõltuvusi.

Eesmärk

Tehakse ettepanek luua kaitseotstarbelise kosmosevõimekuse terviklik Euroopa süsteem ja seda kaitsta, tuginedes ELi kosmosesüsteemidele ja riikide olemasolevatele võimetele.

Vahe-eesmärgid

1. Euroopa Ülemkogu kiidab heaks Euroopa kosmosekilbi kui prioriteetse juhtalgatuse – 2025. aasta lõpuks
2. Koordineeritult seatakse esikohale kosmosevaldkonna, IRIS², Euroopa Kaitsefondi ja Euroopa kaitsetööstuse programmi tööprogrammid ning tehakse koostööd liikmesriikidega, et toetada nende hankekavade koordineerimist (Euroopa julgeolekumeetmete rahastamisvahend) – alates 2026. aastast
3. Kasutusele võetakse Euroopa kosmosekilp – 2026. aasta teine kvartal

5. Kaitsetööstuse mõõde

Nii Euroopa heidutuse kui ka füüsilise ja majandusliku julgeoleku oluline komponent on ELi päritoluga tugev, kerkne ja tehnoloogiliselt uuenduslik tööstusbaas. Arvestades ELi turu suurust, tööhõivepotentsiaali ja ülekanduvat mõju majandusele laiemalt, on see ka majanduskasvu mootor. Võimelünkade kõrvaldamine peab andma ELi kaitsetööstusele võimaluse suurendada oma konkurentsivõimet, teha tihedamat koostööd ja võtta kasutusele innovaatilisi lahendusi, et olla seeläbi tehnoloogiavaldkonna liidrite hulgas ja suurendada ekspordipotentsiaali. Sellest peavad kasu saama kõik tarneahela ettevõtjad, eeskätt idufirmad, kasvufirmad, VKEd ja keskmise turukapitalisatsiooniga ettevõtjad, ning samas peab see olema kasulik ka piirkondlikule majandusele ja väiksematele liikmesriikidele.

Neli aastat kestnud sõda Ukrainas on näidanud, kui oluline on omada piisavalt laskemoona ja varustuse varusid, varude taastamiseks kiiresti laiendatavaid tootmisliine ja hästi sünkroniseeritud tarneahelaid. Avaliku ja erasektori investeeringud peavad edendama tööstusökosüsteemide kasvu järgmise viie aasta jooksul, et sellest oleks kasu piirkondlikule majandusele.

Sellela seoses on komisjon valmis andma tööstusele konkurentsialaseid juhtnööre kaitsesektori koostööprojektide kohta. Ühtlasi suhtleb komisjon liikmesriikidega, et hinnata, kas ta peaks ajakohastama riigiabi eeskirjadel põhinevat lähenemisviisi, mida kõnealuses sektoris kohaldatakse, ning kas oleks vaja anda suuniseid.

Komisjon **süvendab oma arusaamist Euroopa tööstuse praegusest ja kavandatud tootmisvõimsusest**, keskendudes igal aastal valitud prioriteetidele, et võimelünkade kõrvaldamisel tehtavaid edusamme ja Euroopa kaitsesektori tehnoloogilise ja tööstusliku baasi suurendamist paremini ühendada. Seda alustatakse õhu- ja raketikaitsest, droonidest ja droonitõrjesüsteemidest ning kosmosesüsteemidest.

Liikmesriigid peaksid oma ühise ostujõu realiseerimiseks kasutama **mitmeaastaseid hankeprogramme**, et anda õigeid pikaajalisi signaale, mis aitaksid ettevõtjatel teha tootmise laiendamist puudutavaid investeerimisotsuseid ja võtta vajalikke meetmeid

võimelünkade kõrvaldamiseks. Nende programmide parem koordineerimine vähendaks killustatust, tugevdaks hädavajalikku koostalitlusvõimet ja tagaks võimalikult hea kulutasuvuse.

Euroopa kaitsevalmiduse üks kriitilise tähtsusega komponent on innovatsioon. Murrangulised tehnoloogiad, nende kiire katsetamine ja kaitsevõimesse integreerimine ning paindlik koostöö tehnoloogiakogukonnaga on kaasaegse sõjapidamise elementaarsed elemendid. Seepärast suunatakse ELi rahalisi vahendeid teadus- ja arendustegevusse tehtavate investeeringute ja innovatiivse tööstustoodangu suurendamisse, kiirendades erasektori täiendavaid investeeringuid ja edendades kahesuguse kasutusega idufirmasid, kasvufirmasid ning innovaatilisi VKEsid ja keskmise turukapitalisatsiooniga ettevõtjaid. Kaaluda võiks ka lihtsustatud hankemenetlusi idufirmadele ja VKEdele. Ühtekuuluvuspoliitika hiljutine vahehindamine motiveerib ühtekuuluvusvahendeid ümber jaotama ja suunama neid elutähtsa tehnoloogia arendamisse ja tootmisse ning kaitsevõime suurendamisse. Tulevane **ELi Konkurentsivõime Fond** keskendub uute tehnoloogiaettevõtete, kaasa arvatud kasvufirmade, VKEde ja keskmise turukapitalisatsiooniga ettevõtjate uudsetele tehnoloogiatele ja murrangulistele lahendustele. Tulevane **raamprogramm „Euroopa horisont“** ja eeskätt selle Euroopa Innovatsiooninõukogu toetavad süvatehnoloogiat ja murrangulist innovatsiooni alates teadusuuringutest kuni kasvuetapini, kaitserakendused kaasa arvatud. Selleks vajalik raamistik luuakse **Euroopa relvastuse tehnoloogilise tegevuskavaga**, mida kavatakse tutvustada enne novembri lõppu. Lähtudes vajadusest suurema paindlikkuse, kiiruse ja riskivalmiduse järele, pakutakse selles välja uued moodused innovatsiooni hoogustamiseks kaitsetööstuses, sealhulgas kasvufirmades ja VKEde.

Euroopa peab tagama, et püsib kaitsetehnoloogia arengu esirinnas ning seda eeskätt tehisintellekti kasutamises. EL peab **suurendama kaitsetehnoloogilisse tööstusbaasi tehtavaid investeeringuid ja innovatsiooni selles valdkonnas**, seda eelkõige nüüdisaegse sõjapidamise jaoks elutähtsate süsteemide tootmise puhul – olgu siis tegu droonide, satelliitide, juhtimise ja kontrollimise või turvalise Euroopa pilvega –, kus vajalike võimete loomise suutlikkuse määravaks teguriks on tehisintellekt.

Selle nimel tehtava töö toetamiseks **kiirendab Euroopa Komisjon lihtsustamist**, et tagada juurdepääs töökindlate, inimkesksete ja usaldusväärsete tehisintellektilahenduste treenimise ja valideerimise jaoks vajalikele andmekogumitele ning vähendada halduskoormust, muu hulgas võimalike uute lihtsustamismeetmete abil.

ELi, liikmesriikide valitsuste ja sidusrühmade uus kaitsevaldkonna partnerlus peab toetama kaitsevalmiduse alast ühistegevust. Komisjoni ja Euroopa kaitsetööstuse vahelisele dialoogile tuginevale **kaitsetööstuse iga-aastasele tippkohtumisele** tuleks kaasata valitsused, ELi osalejad, peamised kaitsetööstuse koostööpartnerid, VKEd, keskmise turukapitalisatsiooniga ettevõtjad ja tehnoloogiainnovaatorid.

Euroopa kaitsetööstus vajab oskustöölisi. **Lennundus- ja kaitsevaldkonna ulatuslik oskuste partnerlus** tegeleb **oskuste pakti** raames oskuste prognoosimise, täiendõppe ja ümberõppe programmide ning talentide kaasamisega, et aidata liikmesriikidel 2030. aastaks kaitsetööstuse jaoks 600 000 inimest ümber õpetada. Ka ELi oskuste garantii võib aidata töötajatel üle minna ohustatud sektoritest strateegilistesse sektoritesse, näiteks kaitsetööstusesse.

Kaitsealane tootmine sõltub ka turvalisest juurdepääsust kriitilistele toormetele. Käsile tuleb võtta kriitiliste toormete ja komponentidega seotud strateegilised sõltuvused

ja kitsaskohad. Elutähtsa tehnoloogia vaatluskeskus koostab riskianalüüsi, mille alusel võetakse puuduste kõrvaldamiseks selgeid sihipäraseid meetmeid. Muu hulgas võidakse nende meetmetega anda tööstusele võimalus saada toetust projektidele, mis suurendavad tarnekindlust näiteks alternatiivide otsimise või varude soetamise kaudu, või muudele kriitiliste toormete määruse kohastele projektidele.

Julgeoleku- ja kaitsepartnerluste edendamine sarnaselt meelestatud riikidega on äärmiselt tähtis võimete arendamise, koostalitlusvõime, innovatsiooni ja kaitsetööstuse valmisoleku jaoks, aga ka toorme ja kriitilise tähtsusega komponentide tarnete mitmekesistamiseks. EL on astunud kooskõlas valge raamatuga konkreetseid samme, et edendada oma julgeoleku- ja kaitsealast partnerluskava liitlaste ja sarnaselt meelestatud partneritega, eeskätt NATOga, kellega Euroopa Kaitseagentuur kavatseb sõlmida tehnilise kokkuleppe salastatud teabe vahetamiseks. Esimesena katsetatakse seda mudelit **Ühendkuningriigi ja Kanadaga**, kellega peetakse läbirääkimisi kahepoolsete lepingute üle, et Euroopa julgeolekumeetmete rahastamisvahendi raames toimuvad ühishanked võiksid hõlmata ka nende kaitsetööstust ja -tooteid. Kaitsetööstuse koostöö on kesksel kohal ka kaitsetööstuse dialoogides, mida peetakse Jaapaniga ja tulevikus ehk ka Indiaga. EL peaks süvendama ka oma julgeoleku- ja kaitsepartnerlust Moldovaga.

Eesmärgid

Tehakse ettepanek tagada, et Euroopa kaitsesektori tehnoloogiline ja tööstuslik baas suudaks 2030. aastaks tagada liikmesriikidele vajalikud võimed vajalikus ulatuses ja vajaliku kiirusega. Tootmisliine tuleks märkimisväärselt lisada ja kriitilise tähtsusega kaitsematerjali tarneaeu tuleks oluliselt lühendada. Kasutusele tuleks võtta kogu kaitsevaldkonna innovatsiooni potentsiaal, kaasa arvatud Ukraina lahendused. Kaitsevaldkonna tarneahelate kerksust tuleks kindlustada, muu hulgas vähendades kriitilist sõltuvust toormetest ja muudest kriitilistest sisendmaterjalidest.

Vahe-eesmärgid

1. Kaasseadusandjad võtavad vastu Euroopa kaitsetööstuse programmi. Komisjon tutvustab Euroopa relvastuse tehnoloogilist tegevuskava – november 2025
2. Komisjon loob kaitsevaldkonna tehnoloogialiidud, mis ühendavad tehnoloogiauuendajaid ja liikmesriikide kaitsevaldkonna kasutajaid, et aidata neil toime tulla kriitilise tähtsusega võimelünkadega – 2025. aasta lõpuks
3. Komisjon laiendab 2026. aasta esimeses pooles tihedas koostöös võimekoalitsioonide juhtivate riikidega tööstusharuga peetavat strateegilist dialoogi ja korraldab 2026. aasta keskel kaitsetööstuse esimese iga-aastase tippkohtumise
4. Komisjon esitab ülevaate sellest, kui palju on vaja suurendada tööstusvõimsust, et tagada kokkulepitud võimevaldkondades usaldusväärsed tarned – algus 2026. aasta keskel
5. Kriitiliste toormetega seotud strateegilistest sõltuvustest ja kitsaskohtadest tulenevate riskide analüüs ning tegevuskava, mis sisaldab leevendusmeetmeid Euroopa kaitsetööstuse rahvusvaheliste tarneahelate jaoks – 2026. aasta teises pooles
6. Kaitsetööstuse jaoks läbib ümberõppe 200 000 töötajat – 2026. aasta lõpuks
7. Järgmise mitmeaastase finantsraamistiku osana nähakse ette Euroopa Konkurentsivõime Fond ja selle kaitsetööstuse poliitikaharu ning raamprogramm „Euroopa horisont“, mis saavad töövalmis 2027. aasta lõpuks

Näitajad

Tehakse ettepanek kasutada iga-aastases kaitsevalmiduse aruandes järgmisi näitajaid: EL27 kaitsetööstuse panus ELi SKPsse (protsentides); EL27 kaitsetööstuse töötajate osakaal, kaasa arvatud igal aastal loodud uued töökohad; uute või laiendatud kaitseotstarbeliste tootmisrajatiste osakaal, kaitsealast innovatsiooni toetavate ELi programmide rakendamine, ELis registreeritud kaitsealaste patentide arv, loodud idufirmade arv ja üksikarvude arv kaitsesektoris.

6. Ukraina kui Euroopa kaitsevalmiduse alase tegevuse oluline osa

Ukraina peaks olema nagu terasest okassiga, keda ei suuda alla neelata ükski sissetungija – see on võrdsest oluline nii Ukraina enda kui ka Euroopa julgeoleku jaoks. Euroopa kaitsevalmiduse alane töö peaks Ukraina veelgi tugevamaks muutma ja kindlustama, et Euroopa saab kasu kogemustest, mille Ukraina on lahinguväljal omandanud, riigi innovatsioonialasest leidlikkusest, tulemuslikust tsiviil-sõjalisest koostööst ja suurenenud tööstussuutlikkusest.

Liikmesriigid ja EL annavad oma panuse **Ukrainale antavate pikaajaliste julgeolekutagatiste raamistikku**, mille aluseks on kestvad õiguslikud kokkulepped; prognoositav mitmeaastane rahastamine ja sõjalise varustuse tarned; kaitsetööstuse lõimimine Euroopa kaitsesektori tehnoloogilise ja tööstusliku baasiga; selged konsultatsioonimehhanismid ja seos Ukraina ELiga ühinemise ja sõjajärgse ülesehitamisega.

Selle keskmes on **pidevad jõupingutused rakendada Ukraina kvalitatiivset sõjalist eelist**. Ukraina kvalitatiivse sõjalise eelise kindlustamiseks keskpikas perspektiivis valmistab komisjon ette **reparatsioonilaenu**, mida rahastatakse Venemaa tõkestatud varadega seotud rahast. See looks Ukraina jaoks prognoositava mitmeaastase rahastamise ja tagaks, et Ukrainal on pidevalt võimalus saada parima kvaliteediga sõjalist varustust, mis on valdavalt pärit Euroopa ja Ukraina kaitsetööstusest, vastab Ukraina vajadustele lahinguväljal ja ergutab **Euroopa ettevõtete sõlmitud tööstuspartnerlusi tegelema innovatsiooni ja kasvuga**. Ukraina kvalitatiivse sõjalise eelise olulisteks komponentideks on ka tänu Euroopa Liidu sõjalise abi missioonile saadud mahukam ja parem väljaõpe ning parem luureandmete kogumine.

Komisjoni väljakuulutatud **drooniliit Ukrainaga**, mida saaks rahaliselt toetada erinevate rahastamismehhanismidega, muu hulgas erakorralise tulu kiirendamise laenudest kasutusele võetud 2 miljardi euro abil, näitab, et see võib praktikas toimida. Drooniliit toetab Ukraina ja Euroopa ettevõtete vahel ühisettevõtete loomist väljaspool Ukrainat, et kasutada Euroopa tehnoloogiat koos Ukraina teadmiste ja kogemustega. Ühtlasi osaleb Ukraina täiel määral ELi rahastamisvahendite, nagu **Euroopa julgeolekumeetmete rahastamisvahendi ja Euroopa kaitsetööstuse programmi / Ukraina toetusvahendi** rakendamises, nii et Ukrainale hangitakse varustust nii palju kui võimalik koos Ukrainaga ja Ukraina tööstuselt. Olenevalt sellest, millised on edusammud, **võib 2026. aasta alguses kaaluda täiendavat Ukrainale keskendatud algatust**, et motiveerida edasist koostööd.

Eesmärgid

Tehakse ettepanek võtta sihiks tagada, et Ukraina suudab ennast ise kaitsta ja hoida ära igasugust tulevast Venemaa agressiooni. Ukraina kaitsetööstus tuleks täielikult Euroopa kaitsetööstusega lõimida, et suurendada Ukrainas tootmist ja kasutada Euroopa kaitsevaldkonna jaoks Ukraina innovatsiooniedu kogu potentsiaali.

Vahe-eesmärgid

1. Euroopa kaitsetööstuse programmi raames võetakse vastu Ukraina toetusvahend ja reparatsioonilaen, millest toetatakse Ukraina kvalitatiivset sõjalist eelist iga-aastaste eraldistega – 2025. aasta lõpuks
2. Viiakse ellu kõrge esindaja 2 miljoni suurtükimürsu algatus – 2025. aasta lõpuks
3. Ukraina kaasatakse asjaomastesse võimekoalitsioonidesse ja käivitatakse ELi ja Ukraina drooniliit – 2026. aasta esimeseks kvartaliks
4. Hinnatakse liikmesriikidele Ukraina toetamiseks võimalike lisastiimulite pakkumist, arvestades Euroopa julgeolekumeetmete rahastamisvahendist Ukraina kaitsesse panustamise mahtu – 2026. aasta esimeseks kvartaliks
5. Ettepanekud täiendavate meetmete kohta, mis motiveeriksid liikmesriike kiiresti Ukrainale sõjalist toetust andma – 2026. aasta esimeseks kvartaliks
6. Käivitatakse algatus „Brave Tech EU“, mille raames rahastatakse ka uute tehnoloogiliste lahenduste katsetamist, et leida lahendus koos Ukrainaga kindlaks tehtud probleemidele lahinguväljal – 2026. aasta lõpuks
7. Jätkub Euroopa Liidu sõjalise abi missioon ja toetus hea tahte koalitsioonile, kui tingimused seda võimaldavad

Näitajad

Tehakse ettepanek anda iga-aastastes kaitsevalmiduse aruannetes ülevaade edusammudest, jälgides ELi Ukrainale antava üldise sõjalise toetuse kogumahtu (eurodes), Euroopa Liidu Ukrainat toetava sõjalise abi missiooni raames väljaõppe saanud sõdurite koguarvu, tarnitud suurekaliibrilise suurtükimooni koguseid ja Euroopa julgeolekumeetmete rahastamisvahendi Ukrainaga seotud laenude osakaalu. Ukraina kaitsetööstuse ELi kaitsetööstusesse lõimimise seires võetakse arvesse ka EL27 otseseid koguinvesteeringuid Ukraina kaitsesektori tehnoloogilisse ja tööstuslikku baasi ning ELi ja Ukraina kaitsevaldkonna ühisettevõtete arvu.

7. Horisontaalsed tugisüsteemid

Tõelise kogu ELi hõlmava kaitseotstarbelise varustuse turu loomine

Hästi toimiv ja lihtsustatud ELi **kaitseotstarbelise varustuse turg on oluline eeltingimus**, et jõuda suuremahulise tootmise, mastaabisäästu ja kaitseinnovatsioonini. Selleks on vaja tõhusaid, ühtseid ja õiglasi kaitsealaste riigihangete norme, ELi-sisest usaldusväärset veosüsteemi, töökindlat tarnekindluse süsteemi ning tunnustatud standardite laialdast vastuvõtmist ja sertifitseerimise vastastikust tunnustamist.

Kaitse- ja julgeolekuvaldkonna riigihangete direktiivi läbivaatamise tulemusena peaksid liikmesriigid saama oma kasutusse paindlikud hankemenetlused, mis on kohandatud nende hankevajadustele, seda eeskätt ühishangete korraldamisel. Suurem läbipaistvus ja avatus peaksid võimaldama ELi kaitsetööstusel pakkuda uuenduslikke tooteid ja teenuseid konkurentsivõimeliste hindadega ning prognoositavus peaks aitama neil arendada täiendavat tootmisvõimsust. Kaitsevaldkonna siseturu loomine nõuab suuremat usaldust ELi-siseste piiriüleste tarneahelate vastu. **Kaitsevalmiduse koondpakett** sisaldab ettepanekuid nende probleemide lahendamiseks. Kaasseadusandjad peaksid koondpaketi vastu võtma hiljemalt 2025. aasta lõpus. Ka kaitsevalmiduse **minikoondpakett** peaks vastu võetama hiljemalt detsembris 2025, et luua kaitsetööstusega seotud investeeringutele enne järgmist mitmeaastast finantsraamistikku paremad stiimulid.

Eesmärk

Tehakse ettepanek seada siht luua 2030. aastaks tõeline kogu ELi hõlmav kaitseotstarbelise varustuse turg, mille suhtes kohaldataks lihtsustatud ja ühtlustatud norme.

Vahe-eesmärgid

1. Viiakse lõpule kaitsevalmiduse koondpaketi ja minikoondpaketi vastuvõtmine – 2025. aasta lõpuks
2. Viiakse lõpule ühtset turgu puudutavad täiendavad seadusandlikud meetmed, eeskätt avalike hangete direktiivi ja ELi-siseste vedude direktiivi hindamine – 2026. aasta lõpuks

Kogu ELi hõlmava sõjaväelise liikuvuse ala loomine

Sõjaväeline liikuvus on Euroopa julgeoleku ja kaitse tagamise ning ELi poolt Ukrainale antava toetuse jaoks **hädavajalik**. Nagu koos liikmesriikidega korraldatud õppused on näidanud, on vägede ja sõjalise varustuse liigutamine Euroopas endiselt liiga keeruline. 2024. aastal suutsid viie tööpäeva kohustuse täielikult täita vaid pooled liikmesriigid. EL on kindlaks teinud üle 500 kriitilise tähtsusega projekti, millesse on vaja investeerida ligikaudu 100 miljardit eurot. Nendega tuleks tegeleda esmajärjekorras, et kõrvaldada peamised lüngad ja kitsaskohad neljas prioriteetses sõjaväelise liikuvuse koridoris. Pidevate ja koostalitlusvõimeliste üleeuroopaliste transpordivõrkude puudumise tõttu on eriti haavatavas olukorras idatiib. Selles vallas edenemise tagant tõukamiseks tutvustatakse novembris ambitsioonikat **sõjaväelise liikuvuse paketti**, mis sisaldab ettepanekuid luua ühtne õigusraamistik, mis hõlbustaks kogu Euroopas varustuse, kaupade ja reisijate vedu sõjaväelisel või elanikkonnakaitse eesmärgil, ja konkreetseid muudatusi kehtivates ELi õigusaktides, et sõjaväelise liikuvuse nõudeid paremini kahesuguse kasutusega taristu jaoks kohandada.

Eesmärgid

Tehakse ettepanek luua 2027. aasta lõpuks kogu ELi hõlmav sõjaväelise liikuvuse ala, mida iseloomustaksid ühtlustatud õigusnormid ja menetlused ning maismaakoridoride, lennujaamade, sadamate ja tugielementide võrk, mis tagab koostöös NATOga vägede ja sõjalise varustuse takistamatu veo kogu liidus ning suurendab tsiviil-sõjaliste vedude kättesaadavust.

Vahe-eesmärgid

1. Esitatakse sõjaväelise liikuvuse pakett – enne 2025. aasta lõppu
2. Piki sõjaväelise liikuvuse koridore tehakse kindlaks konkreetsed kriitilise tähtsusega sõjalise liikuvuse projektid ja seatakse need tähtsuse järjekorda – 2026. aasta esimeseks kvartaliks
3. Kaasseadusandjad võtavad vastu sõjaväelise liikuvuse paketi – 2026. aasta lõpuks
4. Euroopa ühendamise rahastu raames kiidetakse heaks ja võetakse kasutusele uus sõjaväelise liikuvuse poliitikaharu – 2027. aasta lõpuks

Näitajad

Tehakse ettepanek kajastada iga-aastases kaitsevalmiduse aruandes kohustusi, mille liikmesriigid on võtnud tagamaks, et vägede ja varustuse liikumiseks vajalikke lube väljastatakse võimalikult kiiresti (3–5 tööpäevaga); ELi vahenditest toetust saanud kriitilise tähtsusega projektide arvu; Euroopa ühendamise rahastu sõjaväelise liikuvuse eelarvest tehtud väljamaksete protsenti ja Euroopa Investeeringuspanga Grupi toetatud sõjaväelise liikuvuse projektide arvu.

Piisavate rahaliste vahendite ja investeeringute tagamine

Kaitsetööstust toetavad ELi vahendid on kehtiva mitmeaastase finantsraamistiku raames oma lisaväärtust tõestanud. **Euroopa Kaitsefond** on nüüd ELi kolmas kaitsealasesse teadus- ja arendustegevusse investeerija ning kriitilise tähtsusega puudujääke aitavad piiratud summadega vähendada **laskemoona tootmist toetav määrus** ja **instrument Euroopa kaitsetööstuse tugevdamiseks ühishangete kaudu**, mis on kaasanud rohkem kui 12 miljardi euro eest tööstuse ja liikmesriikide lisainvesteeringuid. Kui **Euroopa kaitsetööstuse programm** jõustub, tehakse selle raames kättesaadavaks uued spetsiifilised lisavõimete pakkumise vahendid, nagu Euroopa ühishuvi pakkuvad kaitseprojektid ja Euroopa relvastusprogrammide koostöostruktuurid.

Praeguseks on **riikide vabastusklausli** aktiveerimine andnud 16 liikmesriigile täiendavat eelarvepoliitilist manööverdamisruumi, et nad saaksid oma kaitsekulutusi suurendada. **Euroopa julgeolekumeetmete rahastamisvahendiga** on täielikult liitunud 19 liikmesriiki, kes on 150 miljardi euro suuruse rahastamispaketi ammendanud. Peale selle võivad liikmesriigid ja piirkonnad pärast ühtekuuluvuspoliitika vahendite vahehindamist paigutada ühtekuuluvusvahendeid ümber kaitsega seotud investeeringutesse (sh sõjaväeline liikuvus), kasutades suuremat paindlikkust ja suuremaid eel- ja kaasrahastamismäärasid, ning Ukrainaga külgnevad ELi piirkonnad saavad sihtotstarbelist toetust, nagu ka Venemaa ja Valgevenega külgnevad piirkonnad.

Komisjon tegi järgmises mitmeaastases finantsraamistikus ettepaneku **suurendada märkimisväärselt kaitse- ja kosmosevaldkonna eelarvet**. Kaitse- ja kosmosevaldkonnale kavatakse Euroopa Konkurentsivõime Fondi raames eraldada 131 miljardit eurot, et toetada liikmesriikide pikaajalisi jõupingutusi kaitsevalmiduse saavutamiseks. Raamprogrammi „Euroopa horisont“ raames saaks kahesuguse kasutusega meetmeid toetada 175 miljardi euro suurusest eelarvest ning Euroopa Innovatsiooninõukogu saaks toetada elutähtsate tehnoloogiate innovatsiooni, keskendudes kaitserakendustele. Lisaks sellele kasvaks **sõjaväelise liikuvuse** eelarve 1,76 miljardilt eurolt (mis oli kasutusele võetud ja täies mahus eraldatud 2024. aasta alguseks) 17,65 miljardi euroni.

Sama oluline on erakapitali jõudmine kaitsevaldkonda. **Euroopa hoiuste ja investeeringute liidu** loomisel tehtavad edusammud aitavad suunata pikaajalist erakapitali kaitsevaldkonna investeeringutesse, innovatsiooni ja taristusse. **Euroopa Investeeringuspanga Grupp** on viimasel ajal märkimisväärselt suurendanud kaitsega, kaasa arvatud taristuga seotud projektide rahastamist, et Euroopa kaitsetööstust rohkem toetada ning aidata rahastada ELi kaitsevõimet ja tehnoloogilisi prioriteete. See saadab turgudele tugeva signaali.

Eesmärgid

Tehakse ettepanek luua stiimulid era- ja avaliku sektori kaitseinvesteeringute suurendamiseks ja muuta ELi rahastatav toetus maksimaalselt tõhusaks ja mõjusaks.

Vahe-eesmärgid

1. Koos Euroopa Investeerimispannga / Euroopa Investeerimisfondiga luuakse kuni 1 miljardi euro suurune fondifond (omakapital), mis toetaks kaitsevaldkonnaga seotud kasvufirmade ja projektide kiiret kasvu – 2026. aasta esimeseks kvartaliks
2. Mitmeaastase finantsraamistiku uued vahendid kiidetakse heaks ja võetakse kasutusele 2027. aasta lõpuks
3. Euroopa julgeolekumeetmete rahastamisvahend on vähemalt 50 % ulatuses välja makstud 2028. aasta kolmandaks kvartaliks

Näitajad

Iga-aastane kaitsevalmiduse aruanne võiks sisaldada konkreetseid näitajaid avaliku ja erasektori kaitseinvesteeringute osakaalu ja Euroopa Investeerimispannga Grupi poolt julgeolekule ja kaitsele antava toetuse iga-aastaste suundumuste kohta.

8. Edasised sammud 2030. aasta eesmärkide täitmiseks

Euroopa peab eskaleeruva ohuga toimetulemiseks kiiresti tegutsema. Liikmesriigid on vahetanud käiku – kaitseinvesteeringud on kasvanud. Euroopa julgeolekumeetmete rahastamisvahendi määrus võeti vastu rekordiliselt kiiresti ja kogu 150 miljardi euro suurune rahastamispakett on täielikult kasutusele võetud. Esitati kaitsevalmiduse koondpakett. Töö käib. Kui Euroopa mõistab, et tegutseda tuleb kiiresti, jõutakse ka tulemusteni.

Usutava ELi kaitsevalmiduse saavutamine viie aastaga on mis tahes mõõdupuu järgi ambitsioonikas ettevõtmine, kuid see on tehtav, kui liit seab selged eesmärgid, leiab eesmärkidele vastavad ressursid, tegutseb kooskõlastatult ja töötab täpse ajakava järgi.

Just nii on ellu viidud Euroopa kõige edukamad projektid – ühtne turg ja euro, mille aluseks olid etappideks jagatud mitmeaastane programm ning protsessi tagant tõukamiseks pidevalt antud poliitilised suunised. Samast loogikast tuleb lähtuda ka Euroopa kaitsepoliitika arenguhüpet juhtides.

Käesolevas tegevuskavas on seatud 2030. aastaks selged eesmärgid, tehtud kindlaks valdkonnad, kus tuleb kiiresti ja järjekindlalt tegutseda, ning esitatud konkreetset ühised vahe-eesmärgid.

Hoo säilitamiseks peab Euroopa Ülemkogu andma korrapäraselt poliitilisi suuniseid, jälgima aastate lõikes tehtud edusamme ja andma soovitusi prioriteetsete meetmete võtmiseks.

Et saavutada kaitsevalmidus 2030. aastaks, tuleb Euroopas juba praegu projektide, investeeringute ja lepingute osas kokkuleppele jõuda.

Euroopa Komisjon ja kõrge esindaja kutsuvad Euroopa Ülemkogu üles kiitma heaks peamised käesolevas tegevuskavas esitatud ettepanekud ja andma poliitilise suuna, et saavutada kavandatud vahe-eesmärkide abil 2030. aastaks kaitsevalmidus.